

شنبه 25 خرداد 1398 - 11 شوال 1440 - 15 ژوئن 2019

تشکیل "مجلس عالی" در تهران و عزل محمد علی شاه از سلطنت (1288 ش)

تشکیبا، "مجلس عالی" در تهران و عزل محمد علی شاه از سلطنت (1288 ش)، پس از فتح تهران به دست مجاهدان و پناهنده شدن محمد علی شاه قاجار به سفارت روسیه، در روز بیست و پنجم خردادماه 1288 ش برابر با بیست و هفتم جمادی الثانی 1327 ق، همه گروه‌های مردم تهران برای دیدار و عرض تبریک به سرداران فاتح تهران، به جانب آنان شتافتند. سپس اجتماعی باشکوه با حضور پانصد تن از نمایندگان مجلس، مجاهدان و شخصیت‌های برجسته تشکیل شد که نام "مجلس عالی" گرفت و در همان جا تصمیمات مهمی اتخاذ شد. براین اساس، محمد علی شاه از سلطنت خلع و فرزند خردسالش به نام احمد شاه در دوازده سالگی به سلطنت انتخاب شد. همچنین مقرر گردید تا هنگام بلوغ وی، علیرضا خان عضدالملک به عنوان نیابت سلطنت، وظایف او را به عهده گیرد. در این جلسه، چون هیئت وزیران تشکیل نشده بود، هیئتی به جای آن مأمور رسیدگی به امور کشور گردید.

تصرف قزاق‌ها، رستم بهشت توسط انقلابیون جنگا، (1299 ش)، چند روز پس از اعلان جمهوری در کیلان، انقلابیون جنگل از نیروهای قزاق رشت خواستند یا به نیروهای انگلیسی مستقر در ایران حمله کنند یا با تحویل سلاح خود، به شهرهای خویش بازگردند. اما نیروهای قزاق چون خود را تحت فرمان حکومت مرکزی می‌دانستند این امر را منوط به اجازه مرکز کردند. بنابراین چون مذاکرات انقلابیون و قزاقان به بن بست رسید، جنگلی‌ها تصمیم به تسخیر قزاق خانه رشت گرفتند. از این رو از بامداد بیست و پنجم خرداد 1299 ش، نبرد سختی بین دو طرف درگرفت و تلفات زیادی وارد آمد. در نهایت پس از به توپ بستن قزاق‌خانه توسط جنگلی‌ها، نیروهای قزاق تسلیم شدند. ولی به دستور میرزا کوچک خان جنگلی، اسیران، آزاد شد و به شهرهای خود بازگشتند. فتح قزاق خانه، هر چند موقعیت جنگلی‌ها را در این منطقه افزایش داد ولی دولت مرکزی از این مسأله به راحتی نگذشت و تا سرکوبی کامل نهضت جنگل پیش رفت تا این که به شهادت میرزا کوچک خان جنگلی و پایان قیام جنگل انجامید.

پس از گذشت این علم، محمد بن عبد الله بغدادی معروف به ابن مقله (9328)، ابن مقله، ابوعلی محمد بن علی بن حسین (حسن) بن عبدالله شیرازی (شوال ۲۷۲ - ۲۲۸ قمری/ مارس ۸۸۶ - ۹۴۰ میلادی)، ادیب، خوشنویس، مبتکر و مبدع خطوط مختلف و وزیر عباسیان. ابداع و تنظیم خطوط ششگانه و اصول دوازده گانه خوشنویسی را به او نسبت می دهند که تحول عظیمی در سیر نگارش حروف به سمت خوشنویسی هنرمندانه به شمار می رود و نقطه عطفی در خوشنویسی اسلامی است. ابن مقله در عصر روز پنجشنبه ۲۱ شوال سال ۲۷۲ هجری قمری در بیضا فارس متولد شد. این هنرمند توسط خلیفه عباسی المقتدر بالله به وزارت برگزیده شد. در سال ۳۱۸ هجری قمری به دنبال سخن چینی و تهمت حسودان از مقام خود عزل شد. او از بغداد به زادگاهش فارس برگشت و تا سال ۳۲۰ هجری قمری در آنجا ماند. پس از شورش مردم بغداد علیه المقتدر و پس از سقوط او القاهر بالله به خلافت رسید. در زمان القاهر، ابن مقله دوباره به وزارت رسید. چندی بعد باردگر با تهمت های اطرافیان خلیفه او را از وزارت عزل کرد. پس از چندی باز مردم بغداد شوش کردند و القاهر را نیز از تخت به زیر آورده و در چشمانش میل کشیدند. پس از او پسرش با لقب الراضی بالله به خلافت رسید و ابن مقله باردگر به وسیله او به صدارت رسید ولی برای بار سوم از صدارت خلع و در نهایت پس از شکنجه و آزار در پی بدخواهی عده ای حسود، دست راست این هنرمند را از بدنش جدا کردند. ولی چون الراضی پشیمان شده بود، دستور داد به مداوای او بپردازند، اما مداوا سودی نبخشید. پس نوشتن با دست چپ را تمرین کرد و حتی قلم را به آرنج دست راست می بست و می نوشت. گفته شده که او در این کار هم موفق گردید. بیشترین شهرت ابن مقله در هنر خوشنویسی است. وی حروف را به شکل هندسی بسیار زیبایی می‌نوشت و بسیاری از شرح حال نویسان، او را نخستین طراح رسم الخط و شیوه‌های جدید خط عربی دانسته‌اند. همچنین ابن مقله مخترع خط ثلث، نسخ، رقاع و... است و چندبار قرآن را با خط خوش نگاشت. از آثار ابن مقله می‌توان به کتاب رساله فی علم الخط و القلم اشاره کرد. ابن مقله در سال ۳۲۸ هجری قمری چشم از جهان فرو بست.

پس از قیام استقلال طلبان اسکاتلندی توسط نیروهای انگلیس، (1708 م) انگلستان از دیرباز همواره در صدد الحاق منطقه اسکاتلند در شمال این کشور، به سرزمین اصلی خود بود تا اینکه این امر در اوایل قرن هفدهم تحقق یافت. اما قیام‌های متعدد اسکاتلندی‌ها علیه سلطه انگلیس حاکی از نارضایتی آن‌ها از چنین وضعیتی بود. با این حال، پارلمان‌های دو کشور در سال 1707 م در یک‌دیگر ادغام شدند. این تصمیم خشم اسکاتلندی‌ها را برانگیخت و موجب قیام دیگری شد که در روز پانزدهم ژوئن 1708 م سرکوب گردید. با این حال، در پی گسترش اعتراض‌ها، لندن مجبور شد با تأسیس یک پارلمان محلی در اسکاتلند موافقت کند.